

**Christen
Unie**

Algemene beschouwingen ChristenUnie Twenterand Begroting 2021

Algemeen :

De beroemde universiteit van Harvard zoekt al decennialang naar het antwoord op de grote vraag ‘wat maakt ons gelukkig?’ Na meer dan tachtig jaar het leven en welzijn van honderden mensen te hebben onderzocht, hebben de wetenschappers een even eenvoudig als eenduidig antwoord: relaties.

Wat ons gelukkig maakt, zijn sterke, duurzame, liefdevolle relaties. Van mannen en vrouwen, ouders en kinderen, vrienden en vriendinnen, familieleden, kerkgenoten, buurtbewoners. Mensen die er voor elkaar zijn, elkaar helpen, juist ook als het moeilijk is. Als je in eenzaamheid leeft, is de kans groot dat je korter leeft, armer bent en in ieder geval ongelukkig bent. Eenzaamheid is even giftig als tabak en alcohol. Maar als we omgeven worden door liefde, oprechte aandacht en zorg dan bloeien we op.

We hadden het kunnen weten. En wisten het misschien al. Want we zijn geschapen naar Gods beeld en bedoeld om de naaste lief te hebben, voor elkaar te zorgen en in gemeenschappen samen te leven. In deze Covid-19 “Corona” crisis hebben we meer dan ooit gemerkt dat dit echt waar is.

Pijnlijk genoeg zijn in ons land veel grote keuzes gemaakt met een ander mensbeeld. Een liberaal mensbeeld. Alsof wij vooral individuen zijn, alleen maar onze eigen boontjes moeten doppen en alsof alleen betaald werk ons gelukkig kan maken. Het is daardoor steeds moeilijker om werk en zorg te combineren. Steeds minder ruimte om kinderen te kunnen krijgen. Steeds minder ruimte om mantelzorger te zijn, vrijwilligerswerk te kunnen doen, minder ruimte om alleen een betaalbare woning te kunnen kopen .

Deze tijd van crisis kan het moment zijn waarop we wissels omzetten. Een moment om te zorgen voor elkaar, een moment om de samenleving en de schepping tot bloei te laten komen. Dat gaat niet vanzelf. Dat vraagt keuzes.

Ook politieke keuzes. Het is nu tijd dat we gaan zien wat echt telt.

Zolang wij hierop aarde leven, leven wij niet voor onszelf.

We leven om onze naaste te dienen en lief te hebben als onszelf.

Dat klinkt in de politiek wellicht soft maar dan in spreekwoordelijke taal zeggen wij dan : “Wat u niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet “

Gemeentefinanciën in tijden van krimp:

Nederlandse gemeenten spelen via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Participatiewet en de Jeugdzorg een grote rol in het leven van veel kwetsbare mensen. De coronacrisis zal naar verwachting een flinke impact hebben op de financiële situatie van gemeenten. Dalende inkomsten en stijgende uitgaven zetten hen het water aan de lippen.

Dat de coronacrisis een grote economische impact zal hebben is duidelijk. Een reeks aan onheilspellende prognoses tekent een somber toekomstscenario uit voor de Nederlandse samenleving.

Zo voorspelt het Internationaal Monetair Fonds (IMF) dat de Nederlandse economie dit jaar 7,5% zal krimpen; een ongekend harde klap, nog harder dan de 'Grote Depressie' van de jaren dertig en door Peter Hein van Mulligen, hoofdeconoom bij het CBS, zelfs beoordeeld als de grootste economische crisis sinds de Tweede Wereldoorlog.

Die problematiek gaat overheden raken, op alle niveaus. De economische impact van corona infecteert naar alle waarschijnlijkheid straks ook Nederlandse gemeenten. Gemeenten krijgen last van teruglopende inkomsten uit toeristenbelasting, huur en leges, zoals voor een bouwvergunning. Daartegenover staan stijgende uitgaven, met name op gebied van handhaving, GGD, steunaanvragen van zelfstandigen (Tozo) en een groter beroep op bijstand en schuldhelpverlening. Uit onderzoek van EénVandaag en de VNG blijkt dat 87% van de gemeenten de komende maanden in financiële problemen komt. Driekwart voorziet bezuinigingen waar 'gewone burgers' de dupe van worden, de helft voorziet belastingverhogingen. Dat doet sterk denken aan de taferelen uit de financiële crisis (2008-2013), toen met name de lagere opbrengst van bouwvergunningen gemeenten in het nauw dreef. Ook toen ging dat gepaard met stijgende uitgaven, met name aan bijstandsuitkeringen, armoedebeleid en schuldhelpverlening. Lokale bewindslieden kwamen voor fikse uitdagingen te staan om de gemeentelijke draagkracht zo groot mogelijk te houden. De crisis van toen biedt ons daarmee lessen voor de crisis van nu.

Terugblik Financiële crisis :

In de nasleep van de krediet- en schulden crisis kregen veel gemeenten rond 2010 te maken met financiële tegenslagen. In 2009 bleken de gemeenten gezamenlijk 1,8 miljard tekort te komen, een jaar later bedroeg het tekort 1,3 miljard. Daarop sprak de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) de verwachting uit dat er door de crisis een structureel gat van ten minste 100 miljoen euro zou ontstaan. De boodschap was duidelijk: er moest bezuinigd worden.

Dr. Tom Overmans, universitair docent aan de Universiteit Utrecht, deed onderzoek naar de bezuinigingsopgaven van gemeenten rond de financiële crisis. Hij identificeerde in zijn proefschrift vier categorieën bezuinigingsmaatregelen: maatregelen gericht op het behoud van de status quo (bijv. opleidingen worden nu even uitgesteld, om ze in betere tijden weer terug te laten keren), maatregelen gericht op structurele verandering (bijv. een deel van de dienstverlening wordt geheel gedigitaliseerd), organisationele maatregelen (bijv. efficiëntere inrichting van het organisatieproces) en fiscale maatregelen (bijv. wegsnijden budgetten, invoeren nieuwe belastingen). Hoewel volgens Overmans bij gemeenten dikwijls de intentie bestaat om innovatieve maatregelen te treffen, grijpen zij in de praktijk vaak terug op fiscale maatregelen en behoud van de *status quo*. Dit werd ook duidelijk in gesprekken met oud-wethouders van de ChristenUnie. Zo werd er in vrijwel elke gemeente tussen 2008 en 2015 gekort op subsidies en diensten (fiscale & organisationele stabiliteit), en werd er over de gehele linie procentueel bezuinigd (fiscale stabiliteit).

Wanneer financiële problemen via bezuinigingen moeten worden opgelost, maakt het veel verschil welke aanpak lokale bestuurders en politici kiezen. Overmans noemt drie factoren die de kans op succesvolle bezuinigingsmaatregelen kunnen doen stijgen. "Allereerst is het belangrijk dat bestuurders en ambtenaren intensief samenwerken met politici. Politieke interventies kunnen worden benut als katalysator voor verandering. Bezuinigingsgedreven veranderingen vinden vaak plaats in een sterk gepolitiseerde omgeving. Wanneer politici en topambtenaren hierbij intensief optrekken, is de kans groter op een succesvolle implementatie." De tweede succesfactor betreft de omgang met weerstand tegen bestuursbesluiten. Overmans benoemt dat financiële tekorten vaak leiden tot bitterheid binnen een organisatie, als gevolg van baanonzekerheid, verhoogde werkdruk en teruglopende personeels-budgetten. Besluitvorming over financiële druk leidt volgens hem vaak tot onvermijdelijke spanningen. In plaats van zich te focussen op het bouwen van draagvlak voor beslissingen, kunnen bestuurders en politici zich beter richten op het behalen van direct financieel resultaat; weerstand komt er volgens Overmans immers toch. Ten derde benadrukt Overmans het belang van het benoemen van meerdere succesindicatoren. In de door hem onderzochte gemeenten werden 64 indicators opgesteld. Een dergelijke exercitie maakt de complexiteit van bezuinigingen duidelijk en zorgt ervoor dat de behaalde resultaten goed kunnen worden beoordeeld. De gesproken oud-wethouders voegen nog een vierde factor toe: de coalitieonderhandelingen na gemeenteraadsverkiezingen vormen vaak een '*window of opportunity*' om succesvol bezuinigingen door te voeren. Deze periode zorgt ervoor dat onderhandelingen deels achter de schermen in relatieve rust gevoerd kunnen worden, wat de kans op 'het goede gesprek' verhoogt.

Investeren versus bezuinigen | Bezuinigen als oplossing voor financiële tekorten wordt niet meer als de enige of beste oplossing gezien. In vergelijking met de financiële crisis een decennium geleden is er veel veranderd in de discussie onder experts en wetenschappers over de beste ontsnappingsroute uit een crisis. Rond 2010 koos de Nederlandse overheid er voor om over de volle breedte te bezuinigen op de overheidsuitgaven. Minister Wiebes van Economische zaken heeft inmiddels aangegeven een voorkeur te koesteren voor de investeringsroute op weg naar economisch herstel.⁷ Andere partijen waaronder de ChristenUnie, delen die voorkeur. Het laten oplopen van de staatsschuld kan politiek gezien momenteel als breed gedragen worden beschouwd.

Maar wat landelijk kan, ligt bij gemeenten anders. De mogelijkheden voor gemeenten om te investeren in plaats van te bezuinigen zijn beperkt. “De begroting van de gemeenteraad moet meerjarig sluitend zijn. Provinciale overheden houden daar toezicht op. Gemeenten kunnen niet, zoals het Rijk doet, de schuld laten oplopen.” Overmans noemt dat gemeenten maar beperkt mogelijkheden hebben om de inkomsten te doen stijgen; het grootste deel van hun inkomsten komen immers uit het gemeentefonds. Volgens hem is de huidige financiering van gemeenten oud en aan vervanging toe. “Gemeenten, met hun rol als eerste overheid, zouden meer ruimte moeten krijgen om te investeren, door bijvoorbeeld net als in Duitsland en Zwitserland de beschikking te krijgen over een deel van de inkomstenbelasting. Op dit moment zijn gemeenten nog grotendeels afhankelijk van onderhandelingen met de Rijksoverheid.”

Voor onze fractie is investeren in het bouwen van meer woningen, meer nieuwe inwoners, goede voorzieningen waaronder de sport in de breedte maar zeker ook een nieuw zwembad en bedrijven de drijvende kurk. Daarvoor hebben wij meermaals en met steun van de raad voorstellen ingediend. Wij blijven erop hameren dat wij vinden dat ons college nog meer en concreter moet inzetten op het ontwikkelen van woningbouwplannen. Wat ons betreft kopen wij als gemeente zelf gronden aan waar we nieuwe wijkjes laten ontstaan. *College graag uw reactie*

Begroting 2021:

De ChristenUnie fractie is zeer content met het feit dat het college in staat is gebleken ons een sluitende begroting voor het jaar 2021 voor te leggen.

We zien dat dit niet zonder slag of stoot is gegaan en dat wij met veel puzzelwerk en creativiteit van het college een deugdelijk voorstel hebben gekregen.

Er lag een mega uitdaging van meer dan een € 1Mio om dicht te ramen.

Inmiddels is dit geland op afgerond € 950 K

Wat wij zien in deze begroting is dat er niet gekozen is voor de verfoeide kaasschaafmethode en daar zijn wij blij mee. Duidelijke keuzes maken en goed kijken naar de uitgaven. Dat heeft u gedaan.

Wij zijn blij dat u niet opnieuw met de verslechterde omstandigheden waarin wij financieel toch wel verkeren nu een voorstel van OZB verhoging aan ons heeft voorgelegd. Dat is krachtig en een goed signaal naar de samenleving.

Overeenkomstig het college akkoord wilden wij dat ook niet mits... en dat is u ook gelukt.

Wat wij ook zien is dat er niet gesneden is in de voorzieningen en dat de leefbaarheidaspecten in de samenleving niet worden geraakt met deze begroting. Terugkomend op investeringsnoodzaak moeten wij daarvoor een plan maken voor de komende jaren hoe we dit doemscenario de komende jaren ook niet zullen uitvoeren. **Hoe ziet het college dat ?**

Ook huldigen wij het dat u niet gaat voor allerlei nieuwe voorstellen en ogenschijnlijk leuke dingen. Nee deze begroting is degelijk en past bij de huidige tijd waarin wij leven.

In een crisis als deze past het ons om een pas op de plaats te maken.

Geen kadootjes, Geen onnodige feestjes.

Wel moeten wij de zaken financieel op orde houden en strak zetten daar waar dat moet.

Helaas is de meerjarenbegroting meerjarig niet sluitend.

Onze toezichthouder zal daar ongetwijfeld iets van vinden maar zoals afgesproken heeft u inmiddels ambtelijke overleggen gevoerd en is met deze begroting voor 2021 voldaan aan de plicht.

Het feit voor het meerjarig sluitend houden van de begroting is natuurlijk het extra geld wat uit Den Haag moet komen voor het sociaal domein.

Onze fractie heeft het statement van de voorzitter van het VNG Burgemeester van Zanen namens de gemeenten als zeer goed en stevig beschouwd toen hij zei dat als er niet meer compensatie uit Den Haag komt de gemeenten ook GEEN inzet meer zullen doen om de uitwerkingen van het klimaatakkoord en de uitvoering van de RES verder te volbrengen.

Stevige en harde woorden die nodig zijn om de zaak op scherp te zetten.

Eveneens stevig is het dat wethouders massaal en unaniem op de bres zijn gegaan en haar protest hebben laten horen. De druk wordt opgevoerd en opgevoerd. De campers staan welliswaar nu in de stallingen maar als het nodig is worden ze van stal gehaald om voor Twenterand de echt noodzakelijke middelen te bepleiten en duidelijk te maken dat de maat meer dan vol is. Het kan niet langer zo doorgaan en dat staat helder en duidelijk in deze begroting.

Wat ook opvallend is dat het college het aandurft om het minimabeleid tegen het licht te houden. Uiteraard wordt de spiegel vanuit beleid gemaakt. Maar beide coalitiepartijen zijn in de basis voor een ruimhartig minima beleid. Toch vinden wij dat hier gekeken moet worden naar een bezuinigingsmogelijkheid.

Dat u het projectgeld werkbudget Agenda van Twente ingeleverd hebt vinden wij op grond van het niet uitgeven van deze gelden over de afgelopen jaren prima.

Coalitie-akkoord & sociaal domein:

Inhakend op het omzetten van de wissels. De Christenunie heeft bij de coalitie-onderhandelingen gepleit voor enkele thema's die nu meer dan ooit haar waarde laten zien. Omdat deze gaan over relaties en over samenleven met en verantwoordelijkheid jegens elkaar. Met elkaar maken we de samenleving en dat kan alleen als we oog blijven houden voor elkaar. De Christenunie is warm voorstander geweest voor een echtscheidingsloket, waarvan momenteel een pilot draait. Wij hopen en verwachten dat hiermee voorkomen wordt, dat relaties verharderen en aan mensen perspectief geboden wordt. Juist ook doordat er een koppeling wordt gemaakt met de financiële situatie en zodoende op meerdere gebieden ondersteuning kan worden geboden. Een ander belangrijk punt voor de Christenunie met betrekking tot het omzien naar elkaar, is het thema "eenzaamheid". Er hangen momenteel posters in onze gemeente die goed verbeelden wat eenzaamheid kan betekenen, maar waarop ook staat dat mensen hiervoor hulp mogen vragen.

"Een tegen eenzaamheid" heet het actieprogramma waaraan Twenterand meedoet. Wij zijn er trots op dat ook onze gemeente hieraan meedoet. Het doet ons deugd dat actief nagedacht wordt over de aanpak van eenzaamheid en dat hier volop aandacht voor is. Door op deze manier aandacht te vragen voor dit thema, hopen wij dat het bijdraagt aan het verminderen van het taboe hierop en dat mensen echt om hulp durven vragen. Van een andere orde, maar wel een thema dat mensen raakt is de overlast van hondenpoep. Onze gemeente heeft ervoor gekozen om ook voor dit thema aandacht te vragen met posters. Een vriendelijke, ludieke manier, waar wij heel content mee zijn. Het zal de bespreekbaarheid van dit thema kunnen vergemakkelijken, maar ook kan daarmee een appél worden gedaan op de verantwoordelijkheid die wij jegens elkaar hebben. Tot slot willen wij bij dit hoofdstuk nog de mantelzorgers noemen, waardoor de zorg die we nu met elkaar georganiseerd hebben mede houdbaar is. Bij het ontbreken van deze schakels zou dit ondenkbaar zijn. Wij zijn dan ook voorstanders van het in stand houden van de beloning die de mantelzorgers hiervoor kunnen ontvangen en de mogelijkheid die er geboden wordt voor ondersteuning.

Participatie:

Uitvoeren sociale werkvoorziening

In de begroting lezen we dat de zoekrichting voor 2022 nog moet worden gezien en dat deze per 2021 niet gehaald wordt. Hieraan is de coronacrisis debet. Het rendement qua uitstroom komt nu uit op ongeveer de helft van wat was begroot en wij stellen het college de vraag hoe wordt omgegaan met deze doelgroep die nu moeilijker bemiddelbaar is naar werk? Hoeveel van deze mensen zitten nu thuis zonder werk? Wie ziet toe op het welzijn en de gezondheid van deze mensen? Uitstroompercentages laten te wensen over, maar wat gebeurt er met de mensen zelf?

We lezen in de begroting dat er voor het eerst een grote groep gebruik gaat maken van de loonkostensubsidie en vragen ons waarom dit instrument niet eerder is ingezet. Welke meerwaarde kunnen wij hiervan verwachten t.o.v. andere jaren, omdat het toen niet is ingezet. Is er een reden voor dat het instrument nu wel wordt ingezet.

Voorliggend veld & toegang:

De ChristenUnie is voorstander van het versterken van het voorliggende veld omdat daarmee zorgvragen (deels) beantwoord kunnen worden. We hebben van de wethouder al mogen horen dat er steeds vaker een beroep op wordt gedaan en dat instanties en mensen deze weten te vinden. O.a. doordat zij deelnemen aan de kernteams. Voor zover mogelijk zouden we graag met cijfers onderbouwd willen zien of dit ook effect heeft op de doorverwijzingen naar de tweede lijn. De subsidie voor deze voorliggende voorzieningen wordt immers ook verhoogd. Doen we de goede dingen op deze manier en is het de investering waard?

Een andere investering die wij steunen is de deskundigheidsversterking van de toegang. Het is van wezenlijk belang dat er goed gekeken wordt naar inzet van zorg en maatregelen en daarom vindt de Christenunie dit een logische en noodzakelijke stap in het sociale domein. Om even in dit domein te blijven; kan het college ons uitleggen waar de extra kosten voor gemaakt worden t.a.v. de hoog specialistische zorg in Twente. Wordt er extra geld gevraagd voor de monitoring van deze zorg door OZJT/Samen 14 of is dit geld nodig omdat de contracten moesten worden aangepast om aan de zorgvraag te kunnen voldoen? In de eerste situatie zijn wij benieuwd hoe deze monitoring eruit ziet en wat deze moet opleveren en als het gaat om het tweede punt dan vragen wij ons af waardoor deze vraag is veranderd en hoe deze er nu uit ziet voor Twenterand?

Signaleren:

Het doet ons deugd dat er steeds meer informatie wordt verzameld op diverse plekken en door diverse instanties. Te denken valt aan de GGD, de scholen, POH, GGZ. Zo kan er steeds eerder worden gesignaleerd en hulp worden ingezet. Ook wordt het "normaler" om een mening te hebben en geven over geleverde zorg doordat steeds vaker wordt gevraagd aan mensen om deel te nemen aan monitors, vragenlijsten, etc. Wij denken hierbij aan de volwassenen- en ouderenmonitor.

Twenterand & Zwolle:

Wij hebben in onze raad twee partijen (SGP / PVV) waarvan vertegenwoordigers uit onze raad van Twenterand tevens provinciale verantwoordelijkheid dragen. Het vaststellen van een begroting in de provincie of deze begroting Twenterand moet beide heren toch tot een grote mate van creativiteit drijven. U kunt er mede voor zorgen dat voor belangrijke projecten geld naar de Twenterandse samenleving wordt gestuurd. Het geld klotst bij de provincie tegen de spreekwoordelijke plinten op en wij hebben nauwelijks een nagel om ons gat mee te krabben.

We hopen op meer € euro's vanuit Zwolle. Wij rekenen er als fractie ook wel op dat u beide de komende periode meer dan uw best zult doen door de begroting van de provincie ook maar eens minutieus te ontleden en dat u alle creativiteit en expertise in zult zetten zodat vanuit de provincie ook geld voor de samenleving in Twenterand gevonden kan worden als investeringsbudget. Uw invloed in Zwolle is er en wij roepen u beide op het goede te doen voor onze samenleving.

het Punt en de Klaampe:

De raad heeft gekozen voor een constructie waarbij deze beide voorzieningen in Twenterand tot stand gebracht zijn. Terugkijken heeft niet altijd zien maar soms moet je van het verleden leren. Met name de toekomstige ontwikkelingen voor het Punt baren ons onder de huidige configuratie zorgen. Tijdens een van de debatten spraken wij over de zng gesubsidieerde frikandellen en dat wij die niet langer wilden. Samen met onze huidige coalitiepartner dringen wij er bij het college op aan dat het bestuur van het Punt nu werk moet maken van het uitpanden van de Horeca uit het Punt. Verpacht het deel van het Punt aan een Horeca ondernemer. De exploitatie van het Punt kan gezonder gemaakt worden door te stoppen met deze activiteit. Wij willen dat u vanuit uw rol alles in het werk stelt om met de bestuurders van het Punt tot overeenstemming te komen. Wij zijn bereid nog eenmalig onze portemonnee te trekken omdat het eigen vermogen van Het Punt veel te laag is om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Wij zullen als fractie stap voor stap met strakke afspraken daarbij kijken wat nodig is om deze voorzieningen in de benen te houden. Dat geldt overigens ook voor de Klaampe te Westerhaar. Ook deze voorziening is een onlosmakelijke verbinding met het Gezondheidscentrum en is werkelijk prachtig voor

Westerhaar en haar omgeving. Echter er moet blijvend strak gestuurd worden op de begroting en exploitatie van deze voorzieningen door de gemeente.

Begroting een stevig pak papier

Reeds vaker hebben wij geschreven in onze beschouwingen dat de begroting voor de raad geen honderden pagina's dik pak papier meer zouden moeten bevatten.

Alle wettelijke taken zijn voor ons geormerkt en voorzien van taken waar de raad bij de behandeling van de begroting niet aan kan en mag komen. Prima maar dan willen wij deze informatie ook niet meer ontvangen en de bijbehorende lappen tekst ook niet meer zien. Wat ons betreft ontvangen wij voortaan op maximaal 10 pagina's de aanpassingen, nieuwe voorstellen waar de raad over gaat omschreven in een samenvattend document. Mochten er deze vergadering gerichte voorstellen komen dan zullen wij daar serieus naar kijken.

*“Jaag naar de liefde, de vrucht van de Geest
die alles gelooft en verdraagt.*

*Streef naar de gaven die God aan ons geeft:
veelkleurig, verschillend en dienstbaar.*

*Eenheid en waarheid ontmoeten elkaar:
liefde brengt samen, verbindt en aanvaardt.*

Refrein:

Breng ons samen, één in uw naam.

Ieder is welkom hier binnen te gaan.

Samen, één door de Geest;

verbonden in liefde, die U aan ons geeft”

Fractie ChristenUnie Twenterand

G. Smelt

C. Hilberink

T. Huisjes